LUTERA AKADĒMIJA

TH100 Civilā, darba un vides aizsardzība
Civil, Labour, and Environmental Protection

Akadēmiskie kredītpunkti

3 ECTS

Iepriekšējo kursu prasības

Nav

Apstiprināts

Metodiskās komisijas sēdē (26.08.2024.)

Galvenais pasniedzējs

Mg.sc. ing. Mg. paed. Aivars Mednis (aivars.mednis@turiba.lv)

Saturs (kursa anotācija)

Šis studiju kurss sniedz pamatzināšanas par Latvijas un ES prasībām un to īstenošanu vides, civilajā un darba aizsardzībā. Studenti apgūst prasības darba vietai, riskiem darba vidē, elektrodrošībā, ugunsdrošībā, ārkārtējās situācijās, civilās aizsardzības novērtēšanas un reaģēšanas pamatprincipus, tiesības un pienākumus, kurus nosaka LR likumi.

Mērķi

- Veicināt studentu spējas reaģēt uz dabas katastrofām un plaša mēroga apdraudējumiem tādā veidā, kas veicina cilvēku, īpašuma un vides drošību un aizsardzību.
- Iepazīstināt studentus ar Starptautiskās darba aizsardzības konvencijām, LR darba aizsardzības un darba likumiem, noteikumiem u.c. normatīvajiem dokumentiem.

Sasniedzamie rezultāti

Zināšanas

Pēc veiksmīgas studiju kursa apgūšanas, studenti zinās:

1. civilās aizsardzības sistēmas darbību un tās subjektu lomas un pienākumus;
2. atpazīt katastrofu veidus, kā arī bīstamus dabas un cilvēka radītos objektus;
3. nosaukt pirmās palīdzības sniegšanas pamatprincipus un to lomu Civilās aizsardzības sistēmā.

Prasmes

Pēc veiksmīgas studiju kursa apgūšanas, studenti pratīs:

4. formulēt drošas uzvedības principus atkarībā no avārijas rakstura un veida;
5. reaģēt uz katastrofu saskaņā ar avārijas situāciju plānu Neatliekamās palīdzības centra pārziņā;
6. izvērtēt pirmās palīdzības sniegšanas organizatoriskos un praktiskās pielietošanas aspektus.

Kompetences

Pēc veiksmīgas studiju kursa apgūšanas, studenti spēs:

7. izvēlēties atbilstošu reakcijas veidu uz potenciāli bīstamām situācijām, pamatojoties uz bīstamu situāciju aprakstā noteiktajām darbībām;
8. sniegt pirmo palīdzību nelaimes gadījumā.

Nodarbību Plāns

Nr.	***Tēma***
1	Ievads studiju kursā. Kursa apraksts. Civilās aizsardzības sistēma valstī. Katastrofu pārvarēšanas plānošanas un īstenošanas pasākumi.
2	Iespējamās katastrofas un to sekas. Agrīnās brīdināšanas un paziņošanas sistēma valstī. Plašsaziņas līdzekļu loma ārkārtas situācijās un katastrofās. Civilās aizsardzības konteksts Apvienoto Nāciju Organizācijā, Eiropas Savienībā un NATO, humānās palīdzības saņemšanas un pieprasīšanas procedūras.
3	Pirmā palīdzība un neatliekamā medicīniskā palīdzība. Pirmās medicīniskās palīdzības sniegšana. Katastrofu medicīnas sistēma valstī. Dzīvības glābšanas ABC algoritms. Pirmā palīdzība dažādu veidu bojājumiem.
4	Radiācijas, bīstamo ķīmisko vielu un bioloģisko reaģentu ietekme uz cilvēku. Bīstamo ķīmisko vielu klasifikācija, to uzglabāšanas un transportēšanas prasības. Uzvedība ugunsgrēka gadījumā un evakuācijas procedūras. Starptautiskajās misijās gūtā pieredze un mācības.
5	SEMINĀRS. Sirds ārējās masāžas un plaušu mākslīgās ventilācijas tehnikas apgūšana. Pirmās palīdzības sniegšana dažādos gadījumos.

Katra studiju kursa tēma atbilst 6-7 akadēmiskajām stundām, ***KOPĀ ne mazāk kā 32 akadēmiskās stundas.***

Patstāvīgā darba uzdevumi (orientējoši 48 akadēmiskās stundas)

P I L N A L A I K A K L Ā T I E N E S S T U D I J A S

APMEKLĒJUMS (20% no vērtējuma)

- ***Apraksts:*** Regulārs apmeklējums un aktīva dalība semināros visā to ilgumā.
- ***Sasniedzamie rezultāti:*** 1.–7.
- ***Patstāvīgā darba plāns:*** Sagatavošanās semināriem, literatūras apguve (orientējoši 10 akadēmiskās stundas)

TESTS (80% no vērtējuma)

- ***Apraksts:*** Noslēguma TESTS par lekciju materiālos un obligātajā literatūrā apgūto. Testu var kārtot vienu reizi. Studentiem tam atvēlēta 1 stunda.
- ***Sasniedzamie rezultāti:*** 1.–7.
- ***Patstāvīgā darba plāns:*** Sagatavošanās TESTAM, tai skaitā lekciju materiālu un obligātās literatūras apguve. Orientējoši 30 akadēmiskās stundas.

PIRMĀ PALĪDZĪBA

- ***Apraksts:*** Piedalīšanās praktiskajā PIRMĀS PALĪDZĪBAS seminārā, lai iegūtu pamatprasmes un iemaņas pirmās palīdzības sniegšanā. Seminārs tiks vērtēts kā ieskaitīts/neieskaitīts.
- ***Sasniedzamie rezultāti:*** 8
- ***Patstāvīgā darba plāns:*** Sagatavošanās semināram, tai skaitā lekciju materiālu un obligātās literatūras apguve. Orientējoši 8 akadēmiskās stundas.

Literatūra

Obligātā literatūra

Lekciju *PowerPoint* slaidi

Papildliteratūra

1 Kaļķis V., Roja Ž., Kaļķis H. *Riski darba vidē: raksturlielumi, iedarbība uz organismu, aizsardzība, preventīvie pasākumi: rokasgrāmata*. Latvijas universitāte. Rīga: Latvijas Universitāte, 2007. 68 lpp.

2 Kaļķis V., Roja Ž., Kaļķis H. *Arodveselība un riski darbā*. Rīga: Medicīnas apgāds, 2015. 538 lpp.

3 Kaļķis V. *Biznesa ergonomikas vadība. Monogrāfija*. Rīga: Gūtenbergs Druka, 2014. 155 lpp.

4 Kaļķis V. *Darba vides risku novērtēšanas metodes*. Rīga: Latvijas Izglītības fonds, 2008. 242 lpp.

5 Juris Kusiņš J., Kļava G. *Civilā aizsardzība./ Mācību līdzeklis*. SIA "Drukātava", 2011. 377 lpp.

6 Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra. Irastorza X. European Agency for Safety and Health at Work (EU-OSHA). *Third European Survey of Enterprises on New and Emerging Risks*. ESENER

7 European Agency for Safety and Health at Work// https://osha.europa.eu/lv/publications/healthy-workplaces-good-practice-awards-2018-2019/view

8 Regulation No. 359 "Labour Protection Requirements in Workplaces" // http://www.lm.gov.lv/upload/legislation/leg_health_8.pdf

9 Regulation No. 950 „Procedures for Investigation and Registration of Accidents at Work" //https://likumi.lv/ta/en/en/id/196653

10 Regulation No. 660 "Procedures for the Performance of Internal Supervision of the Work Environment" //https://likumi.lv/ta/en/id/164271-procedures-for-the-performance-of-internal-supervision-of-the-work-environment

11 Regulation No. 749 "Regulations Regarding Training in Labour Protection Matters" // https://likumi.lv/ta/en/id/214922-regulations-regarding-training-in-labour-protection-matters

12 Fire Safety and Fire-fighting Law. Regulation No. 238 Fire Safety Regulations Civil Protection and Disaster Management Law //https://likumi.lv/ta/en/id/68293-fire-safety-and-fire-fighting-law

13. Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likums. // Latvijas Republikas likums. Pieņemts Latvijas Republikas Saeimā 05.05.2016.; stājies spēkā ar 01.10.2016. // Latvijas Vēstnesis, 100 (5672), 25.05.2016.

14. Darba aizsardzības likums. // Latvijas Republikas likums. Pieņemts Latvijas Republikas Saeimā 20.06.2001.; stājies spēkā ar 01.01.2002. // Latvijas Vēstnesis, 105 (2492), 06.07.2001.

15. Ķīmisko vielu likums. // Latvijas Republikas likums. Pieņemts Latvijas Republikas Saeimā 01.04.1998.; stājies spēkā 01.01.1999. // Latvijas Vēstnesis, 106 (1167), 21.04.1998.

16. Latvijas Republikas Satversme // Latvijas Republikas likums. Pieņemts Latvijas Satversmes Sapulces kopsēdē 15.02.1922.; stājies spēkā 07.11.1922. // Latvijas Vēstnesis, 43, 01.07.1993

17. Mobilizācijas likums // Latvijas Republikas likums. Pieņemts Latvijas Republikas Saeimā 30.05.2002.; stājies spēkā ar 01.01.2005. // Latvijas Vēstnesis, 91 (2666), 18.06.2002.

18. Nacionālās drošības likums. // Latvijas Republikas likums. Pieņemts Latvijas Republikas Saeimā 14.12.2000. ;stājies spēkā 12.01.2001. // Latvijas Vēstnesis, 473/476 (2384/2387), 29.12.2000

19. *Nacionālo bruņoto spēku likums*. // Latvijas Republikas likums. Pieņemts Latvijas Republikas Saeimā 04.11.1999.; stājies spēkā 08.12.1999. // Latvijas Vēstnesis, 388/389 (1848/1849), 24.11.1999.
20. *Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli*. // Latvijas Republikas likums. Pieņemts Latvijas Republikas Saeimā 07.03.2013.; stājies spēkā 10.04.2013. // Latvijas Vēstnesis, 61 (4867), 27.03.2013.
21. *Par pašvaldībām*. // Latvijas Republikas likums. Pieņemts Latvijas Republikas Saeimā 19.05.1994.; stājies spēkā 09.06.1994. // Latvijas Vēstnesis, 61 (192), 24.05.1994
22. *Par radiācijas drošību un kodoldrošību*. // Latvijas Republikas likums. Pieņemts Latvijas Republikas Saeimā 26.10.2000.; stājies spēkā 21.11.2000. // Latvijas Vēstnesis, 394/395 (2305/2306), 07.11.2000.
23. *Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likums*. // Latvijas Republikas likums. Pieņemts Latvijas Republikas Saeimā 24.10.2002.; stājies spēkā 01.01.2008. // Latvijas Vēstnesis, 165 (2740), 13.11.2002.
24. *Valsts materiālo rezervju likums*. // Latvijas Republikas likums. Pieņemts Latvijas Republikas Saeimā 01.11.2018.; stājies spēkā 01.01.2019. // Latvijas Vēstnesis, 225, 14.11.2018.

Citi informācijas avoti

http://www.likumi.lv

https://www.vugd.gov.lv/

http://osha.lv/lv/

Academic Credit Points

3 ECTS

Prerequisites

None

Approval

Methodological Commission (26.08.2024.)

Main Lecturer

Mg.sc. ing. Mg. paed. Aivars Mednis (aivars.mednis@turiba.lv)

Content

The purpose of the course is to provide and promote students' understanding, refine a knowledge, facilitate skills and attitude on civil protection issues. Course examines the role of civil protection system in a country (also its framework in UN, EU and NATO), the organization and management structure, and main tasks of the system's subjects. The course explores the disaster management principles and planning aspects, analyses the legal and practical measures of cooperation among state and other stakeholders during disaster situations, opportunities of involvement of resources. Course gives an insight on possible daily dangerous situations and threats, considers and provides safe behavior principles and actions during such situations. The course describes the role, aim and task of an early warning and notification system. Course ensures that students obtain general knowledge on the medical system and the role of first aid during disaster situations. The course has been developed taking into account the requirements of the Cabinet of Ministers Regulation No.716 of December 5, 2017 "Minimum Requirements for the Content of Civil Defense Course and Civil Defense Training for Employees," but adapted to the training needs of foreign students emphasizing the principal internationally accepted aspects of Civil Protection using the system in Latvia as a model for understanding it.

Aims

- To facilitate the students' capabilities to react to natural disasters and wide-scale threats in a way that promotes the safety and protection of people, property, and the environment.
- To introduce students to International Labor Protection Conventions, labor protection and labor laws of the Republic of Latvia, regulations, etc. regulatory documents.

Learning Outcomes

Knowledge and Understanding	***Assessment***
After successfully finishing the study course students will be able to:	
1. describe the operation of the Civil Protection system and the roles and responsibilities of its subjects.	TEST
2. recognize types of disasters as well as dangerous natural and man-made objects.	TEST
3. name the basic principles of first aid and their role in the Civil Protection system.	TEST
Skills and Abilities	
After successfully finishing the study course students will be able to:	
4. formulate principles of safe behavior depending on the nature and type of emergency.	TEST
5. respond to a disaster in accordance with the Emergency Plan under the management of the Emergency Center.	TEST
6. assess organizational and practical application aspects of first aid.	TEST
Attitude and Approach (Competencies)	
After successfully finishing the study course students will be able to:	
7. choose appropriate responses to potential hazardous situations, based upon the actions identified by the plan in such situations.	TEST
8. provide first aid in the event of a disaster that has caused different types and combinations of damage.	FIRST AID

Lesson Plan

No	***Topic***
1	Introduction to the Study Course. Syllabus. Civil protection system in country. Disaster management, planning and implementation measures.
2	Potential disasters and their consequences. Early warning and notification system in a country. The role of the media in emergencies and disasters. Context of civil protection in United Nations, European Union and NATO, procedures of receiving and requesting humanitarian assistance.
3	First aid and emergency medical aid. Provision of first medical aid. Disaster medicine system in a country. Lifesaving ABC algorithm. First aid for different types of damage.
4	Effects of radiation, hazardous chemicals, and biological agents on the human body. Classification of hazardous chemicals and mixtures, their storage and transport requirements. Behavior in case of fire and evacuation procedures. Experience and lessons learnt from international missions
5	SEMINAR. Practical implementation of external heart massage and artificial lung ventilation techniques. First aid for different types of damage.

Each Topic corresponds to 3-4 Academic hours of 45 minutes each, for a **TOTAL of 16 Academic hours.**

Independent studies (indicatively 66 Academic hours)

PART-TIME STUDIES ONLINE

SEMINAR *(20% of grade)*

- ***Description:*** Regular Attendance and active Participation in SEMINARS that match seminar timespan, including not being habitually late or leaving early, counts towards the study course's final grade.
- ***Independent Study Plan:*** Preparing for SEMINARS, including reviewing mandatory readings and lesson recordings (Indicatively: 12 Academic hours of 45 minutes each)

TEST (80% of grade)

- ***Deadline:*** To be submitted on Canvas by 24:00 of 24 January (Monday) AD 2022.
- ***Description:*** A final EXAM on Canvas on material covered in lessons and mandatory readings. The TEST is Open Book and may be taken once. Students have 1 h allotted for the TEST. See the Learning Outcomes "Assessment" column for more details.
- ***Independent Study Plan:*** Preparing for the TEST, including reviewing mandatory readings and lesson recordings (Indicatively: 46 Academic hours of 45 minutes each)

FIRST AID

- ***Date:*** To be announced.
- ***Description:*** Participation in a practical FIRST AID to gain basic skills and competencies in providing First Aid. The FIRST AID Seminar will be graded as accomplished/ unaccomplished. See the *Learning Outcomes* "Assessment" column for more details.
- ***Independent Study Plan***: Preparing for the FIRST AID SEMINAR, including reviewing mandatory readings and lesson recordings. (Indicatively: 8 Academic hours of 45 minutes each)
-

Readings

Mandatory Readings

Lesson PowerPoint Slides

Additional Readings

Civil Protection Instructions Manual of Netherlands. Accessed: https://web.archive.org/web/20070713040620/http://denkvooruit.crisis.nl/english/

German Technical Resque Organization: https://www.thw.de/EN/Homepage/homepage_node.html
USA Civil Defence Museum: http://www.civildefensemuseum.org/
New Zeeland Civil Potection System: https://www.civildefence.govt.nz/about/contact-us/
Decision No.1313/2013/EU of the European Parliament and of the Council of 17 December 2013 on a Union Civil Protection Mechanism (source: http://eur-lex.europa.eu);
Regulation (EC) No 1907/2006 of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 concerning the Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals (REACH), establishing a European Chemicals Agency…(source: http://eur-lex.europa.eu);
Regulation (EC) No 1272/2008 of the European Parliament and of the Council of 16 December 2008 on classification, labelling and packaging of substances and mixtures…(source: http://eur-lex.europa.eu);
Commission staff working paper "Risk Assessment and Mapping Guidelines for Disaster Management"; SEC(2010) 1626 final; 43.p., Brussels, 21.12.2010. (source: http://ec.europa.eu/echo);
Wendling, C., J. Radisch and S. Jacobzone (2013), "The Use of Social Media in Risk and Crisis Communication", OECD Working Papers on Public Governance, No. 24, OECD Publishing. (source: http://dx.doi.org/10.1787/5k3v01fskp9s-en);
International first aid and resuscitation guidelines (2011), source: http://www.ilkyardim.org.tr/dokumanlar/EFAM_printonly.pdf

Relevant Legislation *(available in English at: www.likumi.lv; www.vvc.gov.lv)*

Asylum Law.
Cabinet Regulation No.626, adopted 18 September 2007 "Regulations Regarding Criteria for the Specification of Objects of Increased Danger and the Duties of the Owners (Possessors, Managers) of Such Objects for Ensuring Measures for Reduction of Risk."
Cabinet Regulation No.659, adopted 30 June 2009 "Procedures for the Receipt and Provision of Humanitarian Assistance."
Cabinet Regulation No.772, adopted 22 September 2008 "Regulations Regarding the Types and Organising Procedures of Civil Protection Exercise."
Cabinet Regulation No.340, adopted 2 June 2007 "Procedures by Which Officials with Special Service Ranks of the State Border Guard, State Police and State Firefighting and Rescue Service shall be sent for Participation in International Missions and Operations, and the Procedures for Financing the Participation."
Cabinet Regulation No.485, adopted 10 July 2007 "Procedures According to which Terrorism Threat Levels Are Declared."
Cabinet Regulation No.532, adopted 19 July 2005 "Regulations regarding the Procedures for Industrial Accident Risk Assessment and Risk Reduction Measures."
Cabinet Regulation No.936, adopted 5 October 2010 "Procedures for the Provision of Support by the National Guard of the Republic of Latvia to State and Local

Government Authorities in Crime Prevention, Guaranteeing of Public Order and Security."

Cabinet Regulation No.946, adopted 5 October 2010 "Procedures by which the National Armed Forces Shall Participate in Emergency, Firefighting and Rescue Operations, as well as in the Measures for the Elimination of the Consequences Caused by Emergency Situations."

Chemical Substances Law.

Civil Protection Law.

Epidemiological Safety Law.

Fire Safety and Firefighting Law.

International Assistance Law.

Law on Emergency Situation and State of Exception.

Law on Pollution.

Law on Radiation Safety and Nuclear Safety.

Law on the Movement of Dangerous Goods.

Medical Treatment Law.

National Security Law.

Veterinary Medicine Law.